

Izšija vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 82 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravištvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se do pošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Cekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

17 številka

MARIBOR, dne 29. aprila 1926.

60. letnik.

Krščanska šola.

V nedeljo, 25. aprila, je priredila škofijska zveza Krščanske šole v Mariboru svoje zborovanje. Zborovanje, ki se je ob prav dobrem obisku vršilo v dvorani Zadrúžne banke, je vodil dr. Veble. Raztolmačil je na podlagi pravih visoki in plemeniti cilj Krščanske šole ter priporočal, da se v Mariboru in po deželi čimprej ustanovijo podružnice tega velevažnega društva.

Glavni govornik je bil poslanec dr. Hohnjec, ki je natanko določil ter podrobno razložil naše stališče v šolskem vprašanju. Dve sili sta, ki se borita za šolo: sila absolutistične države in moč krščanske vesti.

Po naravnem pravu imajo starši dolžnost in pravico skrbeti za svoje otroke v telesnem in duševnem oziru. Ako sami ne morejo izvršiti naloge poduka in vzgoje svojih otrok, jim pride na pomoč šola. Šola je po svojem postanku in bistvu pomožni zavod za famillije in starše. Šola ni državna ustanova niti ni suveren zavod, ki je nadrejen staršem, marveč je pomožen zavod za starše ter mora mladino vzgojevati po željah in načelih staršev. Država ima tudi pravico nad šolo, v kolikor ima pravico zahtevati, da se mladina da potrebna mera znanja ter da se v njej gojijo državljanske čednosti. Ako se to ne more drugače doseči, kakor v šoli, sme prisiliti starše in njihove namestnike, da pošljejo otroke v šolo. Nikakor pa nima pravice monopolizirati šolo. Ako sili starše, da morajo pošiljati otroke v nekrščansko državno šolo, je to krivica in nasilje nad vestjo krščanskih staršev.

Šolski monopol države je ozko zvezan z idejo absolutistične (vsemogočne) države, ki se smatra za vir vsega prava. Ker je 18. stoletje bilo ona doba, v koji se je državni absolutizem dejansko izvajal ter znatno branil, je v tem času tudi iskati začetke monopoliziranja šole po državi. Takrat se je šola, ki je prej po veliki večini bila zadeva cerkve, začela proglašati kot politična — kot državna zadeva.

Država je začela otroke proglašati kot svojo last, s kojo more vsaj v duševnem oziru razpolagati po mili volji. Vlastodržci in njihovi idejni voditelji so se povrnili k pojmovanju stare Sparte, da so otroci, osobito moška mladež, državna lastnina, ki se mora staršem odvzeti ter v državnih zavodih duševno in telesno tako pripraviti (pripraviti), da bodo mogli izvrševati svojo življenjsko nalogo, t. j. služiti državi kot dobri vojaki ter tako tudi kot dobri državljani.

Ista načela so deklamirali krvavi voditelji velike francoske revolucije: Danton, Robespierre, Marat. Odpraviti so hoteli v Franciji versko šolo ter upeljati brezbožno državno šolo, pa niso v loti mogli uspeti. Ko je bila l. 1870 proglašena 3. francoska republika, so svobodomislci in framasoni (prostozidarji) smatrali, da je prišel čas za ureditve njihovih protikatoliških in protiverskih teženj. Razvili so strastno agitacijo proti verski šoli ter niso mirovali, dokler ni bila uzakonjena ustanova državne brezverske šole, katero imenujejo z varljivim imenom »lajične šole« (posvetne šole brez cerkve in duhovščine).

Francoski naučni minister J. Ferry, član framasonске lože, je predložil zakon, po kojem se naj v učnem načrtu državnih ljudskih šol črta veronauk ter se mesto njega upelje nekaj moralni in državljanski poduk. Ta zakon je bil 23. marca 1882 v francoskem senatu sprejet. Zato so hvaležni framasoni in svobodomislci Ferryju v Tuilerijah v Parizu postavili sijajen spomenik iz marmorja, ki je bil l. 1910 z velikimi svečanostmi otvoren.

S Ferryjevo šolsko reformo je sicer državna šola bila razkristjanjena, toda poleg državnih šol so obstajale zasebne šole verskega značaja. Te šole so bile v veliki večini: od celotnega broja 17.000 ljudskih šol je 14.000 bilo v zasebnih rokah, večinoma v rokah verskih redov. Te šole so bile framasonom trn v peti. Niso mogli mirno spat, dokler so te šole še delovale. Ideja 3. republike, tako so govorili, pisali in agitirali, zahteva ukinjenje in zatrtje vseh verskih šol ter celotno upeljavo lajične šole v celi Franciji. Njihova fanatična agitacija je dosegla popoln uspeh. Volitve v francoski parlament l. 1902 so prinesle radikalno večino. Sestavilo se je ministrstvo Combesovo, v kojem je bilo izmed 12 ministrov 8 notoričnih framasonov, 2 tiha framasona in samo 2 neframasona. Velika loža Francije je čutila, da je prišel čas, ko se bodo njeni protikatoliški šolski cilji izpolnili. Na svojem občnem zboru l. 1902 je sprejela ta-le sklep: »Velika loža Francije čestita ministrskemu predsedniku Combesu in njegovi vladi k odločni republikanski politiki ter ga poziva, naj vstraja z največjo energijo v svoji borbi proti klerikalizmu v vseh oblikah.«

In Combes je vztrajal, dokler niso bile vse zasebne verske šole zaprte, katoliški redovniki izgnani ter zastopstvo Francije pri Sveti Stolicu ukinjeno.

Francosko framasonstvo in vesoljno svobodomiselstvo je triumfiralo. Vsepovsodi so se pojavili pozivki upeljati v šolstvu francoske razmere. Lajična šola je postala geslo in zahteva svobodomiselnih elementov po raznih državah.

Tudi v naši državi je dovolj takih elementov. Svojih nakan ne krijejo s plaščem republikanizma, kakor njihovi somišljeniki na Francoskem, ker jim zato nedostaje pogauma, marveč s plaščem narodnega edinstva. Na Francoskem zahteva ideja 3. republike upeljavo brezverske lajične šole, pri nas pa to zahteva ideja narodnega edinstva. Tim krogom se je posrečilo, tej svoji zahtevi dati zakonsko obliko v 16. členu ustave, ki med drugim določa: »Vse šole morajo dajati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest v duhu narodnega edinstva in verske strpljivosti.«

Naši ustavotvorci in ustavoverci so pozabili opredeliti tisto »moralno« vzgojo, ki jo naj dajejo šole v naši državi. Morala vsebuje zakone za krepkosto življenje. Vsak zakon predpostavlja zakonodajalca, ki je kompetenten za ustvaritev zakonov. Kdo je najvišji moralni zakonodajalec za šole v naši državi? Je-li

kak jugoslovanski Kristus? Ni ga drugega Kristusa, kakor eden, in ta je Kristus, Sin živega Boga. On je najvišji zakonodajalec za življenje vsakega kristjana brez razlike narodnosti ali države. Zato tudi šole v naši državi ne morejo in ne smejo dajati druge moralne vzgoje, kakor krščanske. Za katoličane je pozvana, in to edino pozvana učiteljica in tolmačinja te morale od Kristusa ustanovljena katoliška cerkev.

Za katoliško dečo šola ne more biti druga nego katoliška. V njej mora biti odločen prostor, in to važen prostor cerkvi. Ta prostor ji pripada po božjem pravu. Od Kristusa ji podeljena učiteljska naloga se razteza na vse, na odrasle in zlasti na mladino. Ker se v kulturnih državah vzgoja mladine vrši po šolah, je cerkev vsled naloge, prejete od Kristusa, dolžna delovati v vseh šolah, kjer so katoliški otroci. Delo cerkve v šoli je pred vsem namenjeno verskemu poduku in versko-moralni vzgoji. Oblast za to prihaja od Kristusa preko cerkve, in kdor te oblasti nima, ne more vršiti verskega poduka v šoli, pa magari ima za to legitimacijo od kakršnekoli ustave in kateregakoli ministra. Cerkev mora imeti pravo, da ureja krščansko življenje v šolah. Da more cerkev izvršiti svojo nalogo v šoli, ji mora biti osigurana soudeležba pri nadzorstvu nad šolstvom, nad tistimi, ki v šoli delujejo, in nad tem, kar se v šoli godi. Cerkvi mora biti tudi, kakor poedincu, zajamčeno popolno pravo za ustanovitev lastnih šol, katerim se ne smejo staviti ovire, marveč se jim mora dajati podpora. Ako ti pogoji niso izpolnjeni, postane šolstvo za krščansko vest tem večji in hušji kamen spodtike, čim več je državna in šolska uprava v rokah strank, ki katoliški cerkvi nasprotujejo.

Kar se tiče državnih činiteljev, ki določujejo pri nas zakonske in upravne pravce na polju šolstva, se spominjam besed velikega voditelja katoličanov v Nemčiji Windthorsta, ki jih je rekel 6. decembra l. 1890: »Katoličani so v šolskem vprašanju v nevarnem položaju, ker se vse naše šolstvo gor do vrha upravlja od protestantov in samoumevno ti gospodje pri najboljši volji se ne morejo osvoboditi svojih protestantovskih čustev in misli.« Te besede, ako protestante zamenjamo za pravoslavne, veljajo tudi za našo državo. Uprava naše države, kakor tudi šolska uprava, je v vseh višjih in odločilnih inštancah po veliki večini v rokah pravoslavnih, ki se pri najboljši volji ne morejo osvoboditi svojih čustev in naziranj, vrh tega pa naših katoliških razmer ne poznajo. Izjeme so bile redke. Srbijanski šolski zakon, ki je raztegnjen na precejšen del prečnih krajev, je v kulturno- in cerkvenopolitičnem oziru produkt pravoslavne duha. Izenačenje šolstva v naši državi se je zgodilo ne po zapadnem, našem vzorcu, marveč po balkanskem. Mnogoteri ukrepi prosvetnih ministrov, osobito Svetozarja Pribičevića, so dihal protikatoliškega duha. Načrt ljudskošolskega zakona, ki je že bil predložen ter se razpravljaj v narodni skupščini, pa je potem s padcem vlade narodnega bloka (Pašić-Pribičević-Zerjavove vlade) bil umaknjen, je v mnogoterih bistvenih točkah direktno nasproten

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

32

Pa pride čas, ko vas bo Prevídnost Božja poklicala na mesto, ki vam ga je odločila! In zdi se mi, je pravil oče Konstantin ter bistro pogledal Trzana, »zdi se mi, že količkajo poznani svet in človeška srca, — da tisti čas ni več daleč!«

In Trzan je ostal v naselbini pri dobrih črnih in pri gostoljubnem očetu Konstantinu.

XIV.

Zadnja raztresenost profesorja Porterja.

Samotna jadrnica je plula ob obali zapadne ravnikove Afrike proti jugu. Tesno se je držala obrežja, poraščenega z neprodinim pragozdom. Včasih se mu je približala za par metrov, pa je spet odjadrala ven na morje. Zdelo se je kakor da nekaj išče.

Vetra je bilo le malo, počasi so vozili. Štirinajst dni je že minilo, kar so zapustili Fretown, pa še ni kazalo, da bi bilo kmalu konec iskanja.

Jadrnica ni bila velika, pa lična je bila in udobna. Kapitana in šest mornarjev je štela posadka, pa kuharja, dva strežnika in šest potnikov. Porterjevi ljudje so

bili, Ine, gospod profesor in njegov tajnik Filander, Barba in mornariški poročnik Arnot s soprogo.

Iskali so Claytonovo kočo.

Sprejaj pri krmarjevi utici je stal Arnot z zemljevidom in daljnogledom v roki. Nепrestano je opazoval obrežje. Profesor Porter in gospod Filander sta stopicala po krovu in razmotrivala važno vprašanje o kosterjakih afriškega pračloveka. Ine in gospa Arnotova pa sta sedeli v nizkih naslonjačih, obrnjeni proti obali. Včasih sta malo pokramljali, nato pa se se je Ine spet zatopila v svoje otožne misli.

Saj je potovala, da zadnjikrat obiše kraj, kjer je spoznala svojega junaka. Ni imela upanja, da bi njega samega še kedaj videla. Izginil je, ponesrečil se je, utonil —

Slaba je bila, blede. Bolezen jo je zdelala in Trzanova nesreča jo je potrla. Ni ji bilo mnogo več za življenje, edinega očeta je še imela, zanj je še hotela živeti. Na Claytona še mislila ni.

Počasi so potovali. Po noči so pristali ob obrežju, da ne bi kje kočje zgrešili, po dnevi pa so skrbno pregledovali obrežje. Da kočja še stoji, na to se niso mnogo zanašali. Utegnili so jo podreti črnici, ali pa jo je poromil vihar. Edino na to so se zanašali, da bodo spet spoznali obal s planoto ob morju in z džunglo v ozadju ter naravni zaliv s potokom, ki se je vanj zlival.

Končno, opoldne šestnajstega dne po odhodu iz Fretowna, ko so pravkar bili vsi pri obedu, je zadonel

spredaj pri krmarju klic: »Halo, lord Greystokejeva kočja na vidiku!«

Vsi so planili po koncu, celo profesor Porter je pozabil na svoje važne študije in naglih nog odstopical za drugimi črez krov.

Kočje seve še ni bilo videti razen v daljnogledu gospoda Arnota. Iz roke v roko je potoval, vsak se je hotel prepričati, da je res konec dolgočasne vožnje.

Pa ure in ure so minile in solnce se je nagibalo k zatonu, ko so se usidrali v zalivu in stopili na suho.

Po Arnotovem nasvetu so soglasno sklepili, da še tisti večer obišejo kočjo in grob obeh Claytonov. Po ure pozneje je stala vsa družba pri kočji.

Arnot je odprl vrata in vstopil.

»Nič se ni izpremenilo!« je pravil in se oziral po stenah, po mizi in po predalih. »Žive duše ni bilo v kočji, odkar sva jo s Trzanom zapustila.«

Ine je žalostno povescila glavo. Globoko v srcu je vkljub vsemu še vedno gojila obupno nado, da se je morebiti Trzan le vrnil h kočji.

Ni ga bilo —

Posedli so, kjer se je dalo, vzbujali spomine, ogledovali preperle Claytonove knjige, kuhinjsko orodje, različne reči, ki jih je Trzan nanosil v kočjo, in ugibali, kako je bilo mogoče živeti leta in leta v takih skrajno skromnih razmerah.

»Vzela bom vse te reči seboj v Ameriko«, je dejala Ine. V spomin na Trzana, pa tudi na njegove stariše.«

načelom in zakonom katoliške cerkve in zato za katol. ane nesprejemljiv. Ako je narodno edinstvo ono veliko načelo, koje po mišljenju naših centralstov in unitaristov zahteva v državi popolno zenačenje na polju šolstva, zakaj pa se to zenačenje ne izvrši v katoliškem, marveč v pravoslavnem pravcu?

Ta vprašanja je treba postaviti liberalcem in svobodomislecem, ki izrabljajo državo in njeno upravo v dosego svojih proticerkvenih in protivverskih ciljev. S tistimi Srbi pa, ki kaj držijo do vere ter jo smatrajo kot najvišji kulturni in vzgojni faktor, s takimi se bomo kmalu sporazumeli. Tu velja beseda nemškega kancelarja grofa Caprivija dne 29. januarja 1892: »V šolskem vprašanju gre v zadnji inštanca ne za protestantsko ali katoliško, marveč gre za krščanstvo ali ateizem. Mi stojimo pred nevarnostjo: ateistično (brezbožno) ali ne.«

Za vprašanje torej gre, ali bodo naše šole krščanske ali brezbožne. Mi hočemo, da so krščanske, pri pravoslavnih pravoslavne, pri katoličanih katoliške.

Naša zahteva, tako je sklepno izjavil dr. Josip Hohnjec, je konfesionalna (verska) šola. Mi to zahtevamo po navodilu vrhovnega poglavarja katoliške cerkve, rimskega papeža. Mi jo stavimo soglasno z vesoljnim katoliškim svetom. To je zahteva, od katere katoličani v naši državi, zlasti katoliški Slovenci, ne bomo odstopili. Slovenska šola mora biti taka, kakor jo zahteva naš slovenski katoliški narod.

Državna politika.

Korupcija.

Dan za dnevom pada beseda: korupcija. Radičevci jo mečejo radikalom v obraz, radikali pa nazaj radičevcem. Časopisi v naši državi in časopisi drugih držav dan za dnevom o korupciji. Res — smrdi, smrdi . . .

Namesto korupcija bi lahko mi po slovenski rekli nepoštenost, goljufija, tatvina, in ker se zgodi po dnevi in pred pričami: rop, katerega zagrešijo s tem, da izrabljajo državno oblast tisti, ki jo imajo. Da, gotovo je nepošteno in tatvinsko, če tisti, ki jih narod postavi, da skrbijo zanj in vodijo državno politiko, uporabijo to priložnost, da se okoristijo in z raznimi goljufijami obogatijo.

Znano nam je že dosti takih početij. Spominjamo se le na Thurn-Taxisa, ko je država trpela milijone in milijone škode in jih še bo, ker zdaj je tožena še za 100 milijonov dinarjev odškodnine. V Belgradu so taki dogodki v manjšem obsegu kar na — dnevnem redu. Dr. Zerjava so tudi zelo prijemali belgradski listi, kakor da je tudi v tem mojster. Približno bi gotovo tudi o tem vedel kaj povedati, so mu marsikaj očitali, kar smrdi po korupciji.

Zdaj pretekla tedna pa sta se spoprijela Pašič in Radič. Radič je videl, da s svojo zavojeno politiko izgublja tla na Hrvaškem, zdaj, ko ni več za republiko, ampak za monarhijo, ne za hrvaško samostojnost, ampak za srbsko nadvlado nad Hrvatimi in nad Slovenci. Zato si je izmislil nekaj novega. Začel je odkrivati pokrov, ki je zakrival razne radikalne nepoštenosti. Ko je Ljuba Jovanović nastopil zoper Pašičevega sina Radeta in zoper Pašiča samega, je mislil Radič to izrabiti za sebe in za svojo stranko. Nenekrat se je postavil pred vso javnost, da je zoper nepoštenost, zoper goljufijo. In to je storil Radič, ki je bil tolikrat nepošten v svoji besedi in je z raznimi lepimi besedami dolga leta goljufal hrvaški narod. To je storil tisti Radič, ki je opustil življenjski boj Hrvatov, sprejel srbsko nadvlado, glasoval za grozo-

Dr. I. T.:

Spomini na lurško romanje.

Jeruzalem, Rim, Lurd! Katero katoliško srce bi ne hrepenelo po teh znamenitih svetih krajih? V zadnjih desetletjih ima zlasti Lurd privlačno silo, kakor za druge narode, tako za Slovence, ki so že dvakrat, l. 1896 in l. 1908, v večjem številu obiskali to Marijino svetišče. Ni čuda! Saj stoji podoba Brezmadežne, kakor se je l. 1858 prikazala blaženi Bernardki, v tolikih naših cerkvah in kapelah, da, skoro v vsaki slovenski hiši. Začetkom letošnjega leta se je v Ljubljani osnoval odbor za romanje Slovencev v Lurd. Na tozadevni poziv se je priglasilo 158 udeležencev, med temi približno ena tretjina iz Štajerske.

Odhod.

Velikonočni torek, 6. aprila, opoldne so se romarji zbrali na ljubljanskem kolodvoru. Med njimi sta bila dva škofa, dr. Karlin iz Maribora in dr. Mileta iz Šibenika. Vodstvo romanja je bilo v rokah vseučilišnega profesorja dr. Lam. Ehrlicha in kanonika dr. Tom. Klinarja. Kmalu po 12. uri smo se poslovili od bele Ljubljane ter v veselem razpoloženju odrinili proti jugu, proseč Boga, naj nam pošlje svoje angelje, ki nas bodo spremljali na potu ter srečno zopet privedli domov.

Že čez dobri dve uri smo na meji, in v Postojni, kjer je še pred nekaj leti bila domača zemlja, nas prevzamejo laški vozovi in uradniki. Za pustimi kraškimi planotami nam zabliski pred očmi si-

Namakaj z „Žensko hvalo“ — peri z „Jelenjim milom“!

To najbolj obvaruje perilo, ki se brez truda popolnoma očisti.

SCHICHTOV NAČIN PRANJA

viti proračun 13 milijard dinarjev. Ta proračun je najhujša nepoštenost, je rop našega premoženja. Izglasoval ga je Radič s svojimi poslanci, med katerimi sta tudi Pucelj in Kelemina, poslana od Slovencev v Belgrad. Zato je Radič šel na solnce, pa je imel sam maslo na glavi in zato ni ničesar dosegel razen svojo blamažo!

Pašičev sin Rade je obtožen raznih početij, s katerimi je baje oškodoval državo. Gotovo je, da je grdo, če sin ministrskega predsednika izrablja položaj svojega očeta. Gotovo je še grše, če se ministrski predsednik skrije za hrbet svojega sina in izrablja svojo državno mesto za svojo gmotno korist. V koliko se je to pri Pašiču zgodilo, bomo še natančno poročali. Pašič je izjavil, da naj bo Rade kaznovan, če je kaj naredil, pa je morda tako rekel le zavoljo lepšega.

Nad Radičem pa se je Pašič kruto maščeval. Razdvojil mu je stranko, izril ga od vlade, da katere se bo prav težko nazaj priril, če se sploh bo. A najhujši pa je bil udarec, ko so tudi Radiču začeli očitati nepoštenost, goljufijo, korupcijo. Od Radiča odpadli poslanec dr. Nikič je objavil papirje, ki dokazujejo veliko goljufijo, ki jo je izvršila Radičeva družba. Velika petrolejska družba, ki ima svoj sedež v Ameriki, je zapletena v to zadevo. Očita se, da gre za večje milijonske svote neplačanih davkov in da je Radičeva družba hotela izsiliti 5 milijonov dinarjev od petrolejske družbe.

Tako ste se oba, Pašič in Radič, znašla v blatu nepoštenja, ki je zasmrdelo do Amerike. Zdaj pa je menda že obema žal. Kajti že sta se začeli obe stranki zopet približevati, da bi skupaj »vladali« — še za naprej!

Kaj, ali ni več poštenjakov, ki bi lahko vodili državo in sicer pošteno in pravično? Še so. In zbirajo se. A močni bodo dovolj le tedaj, če bo narod z njimi. Narod sam pa mora obračunati z izkoriščevalci in jih ne sme pripustiti do oblasti, narod jih mora zavrtniti, ko pridejo volitve.

SLS in njeni delavni poslanci se ne strašijo težkega dela, da se enkrat odpravi ta pokvarjenost pri vladi sami. Jugoslovanski klub je središče, okrog katerega se zbirajo poštenjaki, Srbi in Hrvatini, in pride čas, ko bodo ti poštenjaki dobili vajeti državnih poslov v roke. Takrat bo treba pa rokave zavihniti, pa izkdati vse do zadnjega, da ne bo tako smrdelo pri

nje Jadransko morje, in kmalu smo v Trstu. Med kratkim odmorom obkrožijo tamkajšnji slovenski verniki svojega bivšega nadpastirja, mu poljubljajo roko ter nudijo cvetlic in okrepčav . . . »Jaz sem do bri Pastir in poznam svoje, in moje poznajo mene.«

V večernih urah nas vlak odpelje čez beneške in lombardske ravnine v sredino severne Italije. V sredo jutro, 7. aprila, nas pozdravlja Milan, prestolnica sv. Karola Boromeja, čigar predzadnji naslednik je bil nekaj časa Ahil Ratti, sedaj papež Pij XI.

Potovanje.

Od Milana krene naša pot proti jugu. Ko se začne železnica dvigati čez Ligurske Alpe, zamenjajo paro z električno silo. Dočim občudujemo lepoto pokrajin in bogastvo industrijskih mest, prvi vlak navzgor preko drznih mostov in skozi nebroj predorov, ki nas spominjajo na Semmering ali Brenner, dokler ne prevozi višine ter se približa ligurskemu delu Sredozemskega morja. Na velikanskem kolodvoru ponosne Geneve obstojimo ob desetih predpoldne. Skupna pobožnost v bližnji cerkvi S. Giovanni, pri kateri je škof Mileta opravil sv. mašo ter kanonik dr. Klinar razložil romanjen namen našega potovanja, — po obedu pa ogled genovskega pokopališča Campo Santo, najlepšega na svetu, to dvoje nam najbolj ostane v spominu.

Proti večeru nadaljujemo pot ter dospemo pozno v noči na zadnjo italijansko postajo Ventimiglia. Tu prenočimo v udobnih posteljah, in v četrtek, 8. aprila zjutraj, vstopimo v francoske vozove.

Ves čas od Geneve sem se vozimo tik ob morski obali, po takozvani Rivieri, mimo svetovnoznanih le-

glavi in se ne bo moglo reči, da je Jugoslavija kakor riba, ki je za nič, ker pri glavi smrdi. Mi hočemo pošteno in ugledno državo, ki jo bodo državljani ljubili, drugi pa spoštovali!

IZ DRUGIH DRŽAV.

Avstrija pripravlja nove carinske predpise, s katerimi hoče zaščititi svojo industrijo in svoje kmetijstvo. Ako ne bo naša država znala z modro trgovsko pogodbo teh carin izpremeniti, bomo imeli malo gospodarskega stika z Avstrijo. Za nas obmejne Slovence je pa velike važnosti, da moremo svojo živino in razne pridelke v Avstrijo izvažati.

Nemčija razpravlja, ali se naj bivšim vladarjem brez vsake odškodnine vzame njihovo premoženje. Ako se ne bodo pogodili, bodo imeli plebiscit, to je glasovanje, pri katerem mora dve tretjini glasov imeti, kdor hoče zmagati. — Bivši nemški drž. kanceler dr. Wirth je šel v Rusijo, s katero je Nemčija napravila posebno pogodbo.

Francija se vojskuje s Turki v Maroku. Vodja Turkov Abd el Krim ni sprejel nobenega predloga za pomirjenje, nasprotno, v bitki pri Medjalu, so Turki z vso divjostjo napadli Francoze. V tej bitki je padlo 1500 Francozov.

Rumunija hoče postati cesarstvo. Letos obhajajo v Rumuniji 60letnico, odkar vlada v tej državi sedanja kraljevska rodovina. Pred l. 1866 je vladal v tej deželi knez Kus. Ker pa je bil krut, je ljudstvo komaj čakalo izpremembe. Zviti nemški državnik Bismark je to vedel, pa se mu je posrečilo, da je dal vjeti Kusa in Marijo Obrenovičevu, mater poznejšega srbskega kralja Milana, in so ga v Belgradu umorili, in vse Kusove prijatelje. Kus se je odpovedal rumunskemu prestolu. Vlado pa je sprejel Karl Hohenzollernski iz nemške cesarske rodovine. Ob priliki 60letnice, kar se je to zgodilo, hočejo Rumunijo, ki je po svetovni vojni postala velika, proglašiti za cesarstvo. Naša kraljica Marija je iz rumunske vladarske hiše. Rumuni niso Slovani, ampak Romani, kot Italijani in Francozi.

Poljska vlada je odstopila, dobili pa so že novo, kot pri nas. Z našo državo pripravlja Poljska posebne pogodbe, ki jo sestavlja posebni odbor. Pogodba pride v javno razpravo v narodno skupščino.

tovišč Menton, Monte Carlo, Monaco, Nizza, Cannes, Toulon. Naravna krasota teh južnih pokrajin se ne da opisati: Bujno cvetje, zlato sadje, dehteče mirte in oranže v zrcalu sinjemodre morske gladine — kakor košček raja na zemlji. Verno srce nehote zahrepeni po Stvarniku lepote, po večni Lepoti . . . Med naravno krasoto pa umetno razkošne palače bogastva, blagostanja in blagožitja; le malokje kakšno znamenje vere v Boga: »Kako težko bodo bogatini prišli v božje kraljestvo!«

Po poldnevni brzi vožnji dospemo ob enih popoldne v zgodovinsko znamenito mesto Marseille. Tu sem sta prišli po vstajenju Zveličarjevem Marta in Marija Magdalena iz Betanije, in Lazar, ki ga je Jezus obudil od smrti, je bil v tem mestu prvi škof. — Po potrebnem okrepčilu obiščemo baziliko Notre Dame de la Garde, Marije Stražarice. Visoko nad morjem (153 m) stoji to svetišče. Kip Matere božje na stolpu je znamenje, ki mu velja zadnji pogled in pozdrav mornarjev, ko jadrajo v daljino. Kratek nagovor prelata dr. Tomažiča o svetovnem poslanstvu katoliške Cerkve po volji božji in želji Marijini, ter slovenske pete litanijske tvorijo našo skupno pobožnost. Občudujoč pogled na marziljski zaliv in na širno morje, v katero tone večerno solnce, potem pa hitro nazaj na kolodvor, večerja in celonočna vožnja. V petek, 9. aprila, ob devetih zjutraj se znajdemo v Toulousu. Prva pot nas pelje v cerkev: tu se tudi v tujini čutimo domače. Skupno sveto mašo odsluži škof dr. Karlin; dekan Skubic pa povdarja misijonsko misel sv. Cirila in Metoda za zednjenje vseh Slovanov v češčenju ene Matere Marije in v okrilju ene Matere Cerkve. — Po kosilu zopet v vagone! Po krajinah, podobnih deloma našemu